

BELGISCHE SENAAAT

 ZITTING 2000-2001

28 NOVEMBER 2000

Wetsvoorstel betreffende de schadeloosstelling van de slachtoffers van daden van moed

AMENDEMENTEN

Nr. 1 VAN DE HEER MONFILS

Art. 2

Indit artikel de volgende wijzigingen aanbrengen :**A. Het 2° van het voorgestelde artikel 43 bis vervangen als volgt :**

« 2° « toevallige hulpverlener » : eenieder die buiten de uitoefening van een beroepsactiviteit die verband houdt met de veiligheid en buiten welke medewerking ook aan enige vereniging die is opgericht met het doel bijstand en hulp te verlenen aan derden, een daad van moed stelt als bedoeld in het 1°. »

B. De woorden « vrijwillige hulpverlener » telkens vervangen door de woorden « toevallige hulpverlener ».

Verantwoording

Het is beter de woorden « toevallige hulpverlener » te gebruiken in plaats van de woorden « vrijwillige hulpverlener ».

Het wetsvoorstel beoogt immers niet de personen die, zonder dat ze daarvoor betaald worden en zonder professionele hulpver-

 Zie:

Stukken van de Senaat:

2-326 - 1999/2000:

Nr. 1: Wetsvoorstel van de heer Monfils.

SÉNAT DE BELGIQUE

 SESSION DE 2000-2001

28 NOVEMBRE 2000

Proposition de loi relative à l'indemnisation des victimes d'actes de courage

AMENDEMENTSN^o 1 DE M. MONFILS

Art. 2

À cet article, apporter les modifications suivantes :**A. Remplacer le 2° de l'article 43 bis proposé par ce qui suit :**

« 2° « sauveteur occasionnel » : quiconque, en dehors de l'exercice d'une activité professionnelle liée au domaine de la sécurité et en dehors de toute participation à une association quelconque structurée en vue de porter assistance et secours à des tiers, accomplit un acte de courage tel que visé à l'alinéa précédent. »

B. Remplacer les mots « sauveteur bénévole » par les mots « sauveteur occasionnel ».

Justification

Il est préférable d'utiliser l'expression « sauveteur occasionnel » plutôt que les termes « sauveteur bénévole ».

En effet, la proposition de loi ne vise pas ceux qui, sans être rémunérés et sans être à proprement parler des professionnels du

 Voir:

Documents du Sénat:

2-326 - 1999/2000:

N° 1: Proposition de loi de M. Monfils.

leners te zijn, op de gebruikelijke wijze ingeschakeld worden in structuren die gericht zijn op het verlenen van bijstand en hulp, zoals bijvoorbeeld vrijwilligers van het Rode Kruis of van de civiele bescherming. Op de vrijwillige hulpverleners die geen toevallige hulpverleners zijn, is thans artikel 42 van de wet van 1 augustus 1985 van toepassing. Dit wetsvoorstel beoogt slechts de daden van moed die toevallig gesteld worden door iemand die daarop geenszins was voorbereid.

Nr. 2 VAN DE HEER MONFILS

Art. 2

Het tweede lid van het voorgestelde artikel 43ter aanvullen met de woorden « die, ten gevolge van het overlijden van de toevallige hulpverlener, kosten of schade aanvoeren als bedoeld in artikel 32, § 2 ».

Verantwoording

Dit amendement maakt de tekst duidelijker.

Nr. 3 VAN DE HEER MONFILS

Art. 2

Het derde en het vierde lid van het voorgestelde artikel 43ter vervangen als volgt:

« De daad van moed moet in België gesteld zijn. »

Verantwoording

Het enige criterium dat gehanteerd moet worden is de plaats waar de daad van moed verricht wordt. Het is nodig maar ook voldoende dat die daad in België verricht wordt; de nationaliteit van de hulpverlener of van het slachtoffer speelt geen rol.

Nr. 4 VAN DE HEER MONFILS

Art. 2

De voorgestelde artikelen 43^{quater} tot 43^{septies} vervangen als volgt:

« Art. 43^{quater}. — De vergoeding kan door het fonds worden toegekend zelfs indien de gevaarlijke toestand die aanleiding heeft gegeven tot de daad van moed, zijn oorsprong niet vindt in een schuld waardoor iemand aansprakelijk kan worden gesteld.

In dat geval is artikel 34 van toepassing op het verzoek tot hulp, met uitzondering van § 1, 5°, § 1, laatste lid, § 3 en § 4, tweede lid.

De commissie raamt zelf de schade die in aanmerking kan worden genomen voor de toekenning van de hulp.

secours, s'intègrent de manière habituelle dans des structures destinées à l'assistance et au secours; tel est, par exemple, le cas des volontaires bénévoles de la Croix-Rouge ou de la protection civile. Les sauveteurs bénévoles — mais non occasionnels — sont actuellement visés par l'article 42 de la loi du 1er août 1985, mais tel n'est pas le but du présent texte qui ne vise que l'acte de courage accompli fortuitement par quelqu'un qui n'y était nullement préparé.

N° 2 DE M. MONFILS

Art. 2

Compléter l'alinéa 2 de l'article 43ter proposé par les mots « qui à la suite du décès du sauveteur occasionnel font valoir des frais ou un préjudice visés à l'article 32, § 2 ».

Justification

L'amendement apporte plus de clarté au texte.

N° 3 DE M. MONFILS

Art. 2

Remplacer les alinéas 3 et 4 de l'article 43ter proposé par ce qui suit:

« L'acte de courage doit avoir été accompli en Belgique. »

Justification

Le seul critère à prendre en compte est la localisation de l'acte de courage. Il faut et il suffit que l'acte ait été accompli en Belgique, sans avoir égard à la nationalité du sauveteur ou de la victime.

N° 4 DE M. MONFILS

Art. 2

Remplacer les articles 43^{quater} à 43^{septies} proposés par les dispositions suivantes:

« Art. 43^{quater}. — L'indemnité peut être accordée par le fonds même si la situation de danger ayant suscité l'acte de courage ne trouve son origine dans aucune faute susceptible d'engendrer la responsabilité de quiconque.

En ce cas, l'article 34 est applicable à la demande d'aide, à l'exception des § 1er, 5°, § 1er, dernier alinéa, § 3 et du § 4, alinéa 2.

La commission évalue elle-même le préjudice qui peut être pris en considération pour l'octroi de l'aide.

In de gevallen bedoeld in het eerste lid moet het verzoek tot hulp, op straffe van verval, worden ingediend binnen drie jaar te rekenen van de dag waarop de daad van moed de schade veroorzaakt heeft. De commissie spreekt zich in dat geval definitief uit binnen het jaar volgend op de indiening van het verzoek.

Het verzoek tot storting van noodhulp bedoeld in artikel 36 kan worden ingediend zodra de schade ten gevolge van de daad van moed zichtbaar geworden is.

Art. 43quinquies. — Indien de gevaarlijke toestand zijn oorsprong vindt in een schuld waardoor een derde of de geholpen persoon zelf burgerrechtelijk aansprakelijk of strafrechtelijk verantwoordelijk kan worden gesteld, moet het verzoek om hulp voldoen aan de voorschriften van de artikelen 31, § 1, 3°, en 34.

In de gevallen bedoeld in het eerste lid treedt de Staat van rechtswege in de rechten van de toevallige hulpverlener onder de voorwaarden bedoeld in artikel 38, §§ 1 en 2.

Art. 43sexies. — In de gevallen bedoeld in de artikelen 43quater en 43quinquies zijn de artikelen 31, § 1, 1°, 35, 38, § 3, 38, laatste lid, en 39 mede van toepassing.

Art. 43septies. — De toevallige hulpverlener of zijn rechthebbende kan aanspraak maken op de hoofdhulp, de noodhulp en de aanvullende hulp bedoeld in de artikelen 33, 36 en 37. »

Verantwoording

Voor de organisatie van de procedure die de toevallige hulpverlener moet volgen bij het indienen van het verzoek tot hulp, steunt het wetsvoorstel op de procedure die thans, overeenkomstig de wet van 1 augustus 1985, van toepassing is op slachtoffers van opzettelijke gewelddaden.

De schadevergoedingsprocedure waarin die wet voorziet, is evenwel zo georganiseerd dat er per definitie steeds een dader is die verantwoordelijk is voor de door het slachtoffer geleden schade.

De rode draad in de wet van 1 augustus 1985 is dus het subsidiariteitsbeginsel: het fonds keert slechts een schadevergoeding uit wanneer de dader die voor de feiten verantwoordelijk is, het slachtoffer niet kan vergoeden. Het slachtoffer wordt dus verzocht de dader van de feiten vooraf burgerrechtelijk aansprakelijk of strafrechtelijk verantwoordelijk te stellen tenzij wanneer het om noodhulp gaat.

In de gevallen die het voorstel beoogt, gaat het evenwel om een redding in situaties waarvoor niemand verantwoordelijk kan worden gesteld.

Na een algemene verwijzing naar de huidige procedure waarin de wet van 1 augustus 1985 voorziet werd aanvankelijk voorgesteld dat de Koning de nodige aanpassingen zou aanbrengen om rekening te kunnen houden met de omstandigheid dat in een aantal situaties niemand verantwoordelijk kan worden gesteld voor de door de redder geleden schade.

Van die regeling wordt nu afgestapt. Het lijkt immers verkieslijk in het wetsvoorstel de verschillende situaties en hun gevolgen

Dans les cas visés à l'alinéa 1er, la demande d'aide doit, à peine de forclusion, être présentée dans le délai de trois ans à compter du jour de l'acte de courage ayant engendré le préjudice. La commission se prononce en ce cas définitivement dans l'année qui suit l'introduction de la demande.

L'aide d'urgence visée à l'article 36 peut être introduite dès l'apparition du préjudice résultant de l'acte de courage.

Art. 43quinquies. — Si la situation de danger trouve son origine dans une faute susceptible d'engendrer la responsabilité civile ou pénale d'un tiers ou de la personne secourue elle-même, la demande d'aide respecte le prescrit des articles 31, § 1er, 3°, et 34.

Dans les cas visés à l'alinéa 1er, l'état est subrogé de plein droit aux droits du sauveteur occasionnel dans les conditions visées à l'article 38, §§ 1er et 2.

Art. 43sexies. — Dans les cas visés aux articles 43quater et 43quinquies, les articles 31, § 1er, 1°, 35, 38, § 3, 38, dernier alinéa, et 39, sont applicables.

Art. 43septies. — Le sauveteur occasionnel ou son ayant droit peut prétendre à l'aide principale, à l'aide d'urgence et au complément d'aide visé aux articles 33, 36 et 37. »

Justification

Pour organiser la procédure de demande d'aide des sauveteurs occasionnels, la présente proposition s'inspire de la procédure actuellement applicable aux victimes d'actes intentionnels de violence suivant la loi du 1er août 1985.

Cependant, la procédure d'indemnisation prévue par cette loi est organisée en tenant compte de ce que, par définition, il existe toujours face à la victime un auteur responsable du préjudice subi.

L'idée générale de la loi du 1er août 1985 est donc celle de la subsidiarité: le fonds n'indemnise qu'à défaut de possibilité d'indemnisation effective de la victime auprès de l'auteur responsable des faits. Sauf aide d'urgence, la victime est donc invitée à mettre préalablement en cause, devant les juridictions pénale et civile, la responsabilité de l'auteur des faits.

Or, dans les cas visés par la proposition, certains sauvetages s'accomplissent dans des situations qui n'engendrent aucune responsabilité dans le chef de quiconque.

Initialement, la proposition, après avoir fait référence générale à la procédure actuelle de la loi du 1er août 1985, suggérait que le Roi procède aux adaptations nécessaires en vue de tenir compte précisément de ce que, dans un certain nombre de situations, aucune responsabilité ne pourra être dégagée dans la survenance du préjudice subi par le sauveteur.

Ce système est abandonné. Il semble, en effet, préférable de préciser dans la proposition de loi les diverses situations et leurs

ten opzichte van de bepalingen van de wet van 1 augustus 1985 te preciseren.

Deze amendementen maken een duidelijk onderscheid tussen daden van moed zonder dat er sprake kan zijn van een schuld waardoor iemand aansprakelijk kan worden gesteld en de daden van moed die wel degelijk hun oorsprong vinden in een schuld. Sommige bepalingen zijn van toepassing op de twee gevallen terwijl andere bepalingen van toepassing zijn op een van beide gevallen.

Zo kan er bijvoorbeeld een brand ontstaan ten gevolge van een reeks omstandigheden of toevalligheden waarvoor geen schuldige kan worden aangewezen. De persoon die in die omstandigheden de inwoners van een brandend huis geholpen heeft, moet vanzelfsprekend in aanmerking komen voor de hulp waarin de wet voorziet, ook al is er geen aanwijsbare schuld.

De brand kan evenwel ook te wijten zijn aan een burgerrechtelijke of strafrechtelijke fout die door een derde of door de geholpen persoon is begaan. Is er dus een aanwijsbare schuld, dan zal de schadevergoedingscommissie de redder vragen vooraf het bestaan van de schuld voor de rechter te bewijzen. Gaat de Staat over tot een schadeloosstelling voordat de rechter een uitspraak heeft gedaan, dan treedt de Staat overeenkomstig artikel 38 in de rechten van het slachtoffer tegen degene die als schuldige kan worden aangewezen.

Nr. 5 VAN DE HEER MONFILS

Art. 3 (nieuw)

Een artikel 3 (nieuw) invoegen, luidende :

« Art. 3. — In artikel 30, §§ 1 en 2, eerste en tweede lid, van dezelfde wet worden de woorden « commissie voor hulp aan slachtoffers van opzettelijke gewelddaden » vervangen door de woorden « commissie voor hulp aan slachtoffers van opzettelijke gewelddaden en daden van moed ».

Verantwoording

Die nieuwe benaming houdt rekening met de verruiming van de bevoegdheid van de commissie die voortvloeit uit het voorstel.

Nr. 6 VAN DE HEER MONFILS

Art. 4 (nieuw)

Een artikel 4 (nieuw) invoegen, luidende :

« Art. 4. — In artikel 39 van dezelfde wet worden de woorden « commissie voor hulp aan slachtoffers van opzettelijke gewelddaden » vervangen door de woorden « commissie voor hulp aan slachtoffers van opzettelijke gewelddaden en daden van moed. »

Verantwoording

Zie amendement nr. 5.

conséquences par rapport aux dispositions de la loi du 1er août 1985.

Les présents amendements opèrent donc une distinction claire entre les actes de courage réalisés sans que la faute de quiconque puisse être engagée et ceux ayant leur origine dans une faute. Certaines dispositions sont applicables aux deux hypothèses alors que d'autres dispositions sont applicables à chaque hypothèse spécifique.

Ainsi, par exemple, un incendie peut survenir à la suite d'un enchaînement de circonstances ou de hasards totalement fortuits et non fautifs. La personne qui aurait secouru des habitants d'une maison en flammes dans ces conditions doit bien évidemment pouvoir bénéficier de l'aide prévue par la loi sans qu'on ne puisse lui objecter l'absence d'une faute quelconque.

Mais l'incendie peut être dû aussi à une faute (civile ou pénale) commise soit par un tiers, soit par la personne secourue elle-même. En semblable cas d'existence d'une faute, le sauveteur sera invité par la commission d'indemnisation à faire préalablement établir judiciairement l'existence de la faute. Si l'État indemnise avant l'issue de l'instance judiciaire, il sera évidemment subrogé de plein droit à l'encontre du fautif suivant l'article 38.

N° 5 DE M. MONFILS

Art. 3 (nouveau)

Insérer un article 3 (nouveau), rédigé comme suit :

« Art. 3. — Au §§ 1er et 2, alinéas 1er et 2, de l'article 30 de la même loi, les mots « commissie voor hulp aan slachtoffers van opzettelijke gewelddaden » sont remplacés par les mots « commissie voor hulp aan slachtoffers van opzettelijke gewelddaden en daden van moed ».

Justification

Cette nouvelle dénomination tient compte de l'élargissement de compétence de la commission résultant de la proposition.

N° 6 DE M. MONFILS

Art. 4 (nouveau)

Insérer un article 4 (nouveau), rédigé comme suit :

« Art. 4. — À l'article 39 de la même loi, les mots « commissie voor hulp aan slachtoffers van opzettelijke gewelddaden » sont remplacés par les mots « commissie voor hulp aan slachtoffers van opzettelijke gewelddaden en daden van moed. »

Justification

Voir amendement n° 5.

Philippe MONFILS.

Nr. 7 VAN DE HEER DUBIÉ

Art. 2

In het voorgestelde artikel 43bis, § 1, 1°, de woorden «iemand die in levensgevaar verkeert» vervangen door de woorden «iemand die in bijzonder ernstig gevaar verkeert».

Verantwoording

Dit amendement strekt ertoe het wetsvoorstel uit te breiden tot personen die iemand helpen die in ernstig gevaar verkeert, zonder dat diens leven daarom in gevaar moet zijn. Concreet heeft dit amendement betrekking op personen die iemand helpen die door een of meer boeven wordt aangevallen en die daarbij min of meer ernstig gewond kunnen raken.

N° 7 DE M. DUBIÉ

Art. 2

À l'article 43bis, § 1er, 1°, proposé, remplacer les mots «une personne en situation de danger de mort» par les mots «une personne en situation de danger particulièrement grave».

Justification

L'amendement vise à englober dans la proposition de loi les personnes venant au secours de personne(s) en danger grave sans que pour autant leur vie soit effectivement en danger. Concrètement, l'amendement vise la personne venant au secours d'une personne agressée par un ou plusieurs malfrats et qui pourrait être blessée plus ou moins gravement lors de son intervention.

Josy DUBIÉ.